

Omgevingsanalyse urgentiepsychiatrie in netwerk Emergo

1 OMGEVINGSANALYSE GEMEENTEN EN INWONERSAANTALLEN

Het netwerk Emergo omvat vijf eerstelijnszones. In de ELZ Pallieterland en ELZ Mechelen Katelijne, respectievelijk in Mechelen, Lier en Duffel is het GGZ aanbod van het netwerk het meest gelokaliseerd. ELZ Rupelaar, ELZ Klein Brabant en ELZ Bonstato hebben een eerder beperkt GGZ aanbod.

Het netwerk telt 458 492 inwoners (<https://provincies.incijfers.be/databank>). Er is een hoge socio-economische kwetsbaarheid (precariteit) in de gemeenten Boom en Willebroek (public mental health monitor).

Meer info over de geografische situatie in regio Emergo: <https://www.netwerkemergo.be/regio/>

2 CONTEXT VAN DE REGIO MET BETREKKING TOT AANBOD URGENTIEPSYCHIATRIE

- Voor de doelgroep volwassenen, ouderen en personen in transitieleeftijd bestaat het GGZ netwerk Emergo uit één psychiatrisch ziekenhuis (UPC Duffel) met HIC werking en vier algemene ziekenhuizen met een Spoeddienst en PAAZ afdeling (AZ Rivierenland Bornem, AZ Sint Maarten Mechelen, AZ Heilig Hart Lier en AZ Imelda Bonheiden). Dit maakt dat het netwerk psychiatrische A-bedden heeft op 5 verschillende locaties. Er is een zeer hoge bezetting op de PAAZ- en (psychiatrische) ziekenhuisafdelingen. Zeker op de PAAZ afdelingen is er niet altijd een vrij bed onmiddellijk beschikbaar.

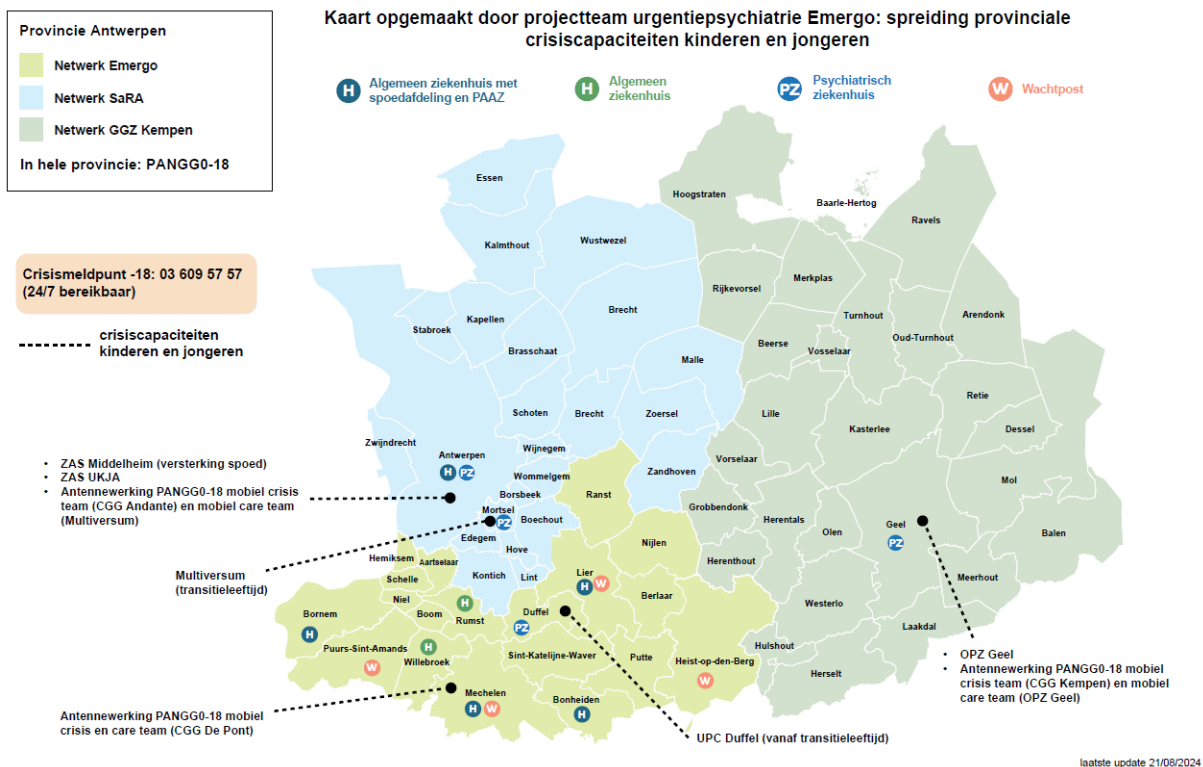

Figuur 1: voorzieningen urgentiepsychiatrie

De regio heeft geen EPSI entiteit. Er is ook geen toegangspoort aanwezig zodat patiënten zonder afspraak zich kunnen aanmelden met een urgente psychiatrische vraag.

Aangezien de HIC werking van het UPC Duffel vanuit een 3de aanvraagfase is opgestart, concreet op 1/1/2023, is er destijds niet de mogelijkheid geweest om in te tekenen op de extra FOD middelen die voorzien werden om een GGZ ondersteuning op spoeddiensten te verhogen, noch om extra 2A medewerkers aan te werven om verbinding te kunnen leggen tussen spoed en HIC. Contacten tussen de ziekenhuizen zijn geïntensifieerd na overleg ivm het crisiszorgpad op het functie 4 overleg.

- Voor de doelgroep kinderen en jongeren is één crisismeldpunt (<https://panggo-18.be/crisis/>) dat provinciaal is georganiseerd. Een consult met vraagverheldering screent hierbij elke aanmelding. Gepaste vervolgzorg vinden binnen de regio is geen evidentie. Er is een sterke ondercapaciteit in verhouding tot de noden. Crisismodules zijn beperkt in aantal: specifiek is er een beperkt mobiel crisisaanbod (provinciaal georganiseerd) en een residentieel crisisaanbod is zelfs niet aanwezig in het netwerk.

Figuur 2: provinciale capaciteit urgentiepsychiatrie doelgroep kinderen en jongeren

3 OVERZICHT VERWIJZENDE INSTANTIES URGENTIEPSYCHIATRIE IN DE REGIO

- Het GGZ netwerk omvat drie huisartskringen: HAK Dijle & Netevallei, Schelde-Rupel en Pallieterland en omgeving. Er zijn vier huisartswachtposten: Pallieterland, N16, regio Heist en regio Mechelen. Deze laatste is verbonden aan het AZ Sint-Maarten.
- Niet weergegeven bij figuur 1 maar tevens belangrijk is dat er acht politiezones actief zijn in de regio. Met politie wordt vaak samengewerkt bij onveilige urgente psychiatrische crisissen en specifiek hierbij de gedwongen opnames.
- Er zijn 4 spoedgevallendiensten in het netwerk. Goede GGZ doorstroombmogelijkheden na aanmeldingen van patiënten met een psychiatrische problematiek vormen hierbij vaak een probleem. Urgentiecijfers van personen met een psychiatrische problematiek zijn niet beschikbaar. Tijdens de zomermaanden zijn er een aantal meeloopdagen vanuit het projectteam op de spoedafdelingen geweest.

Spoedgevallendiensten, huisartsen alsook politie zijn sterk vragende partij naar extra GGZ ondersteuning tijdens hun werkzaamheden. Deze partners signaleerden deze zomerperiode dit signaal vaak aan het projectteam urgentiepsychiatrie.

4 CIJFERS GEDWONGEN BEHANDELING IN DE REGIO

Zoals overal in België nemen ook in de Emergo-regio het aantal gedwongen opnames de laatste jaren sterk toe. Voor het UPC Duffel, het enige PZ in de regio waar gedwongen opnames kunnen toekomen, betekent dit in concreto tussen 2021 (298) en 2024 (370 wat een extrapolatie is van het aantal per 30/6 (385)) een stijging van 25%. Daarnaast merken we dat op dit moment al veel patiënten via de gerechtsarts rechtstreeks onder gedwongen statuut naar de UPC Duffel verwezen worden. Een schatting/steekproef van gedwongen opnames in UPC Duffel in de maanden maart, april en mei 2024 leert dat 49% (n=40) van de 79 gedwongen opnames gedurende deze drie maand rechtstreeks van het politiekantoor komen, en slechts 28% (n=23) vanuit de spoedopnames in de regio Emergo.

5 HUIDIGE WERKING VAN HET MOBIELE CRISISTEAM EMERGO: 2A-TEAM

Het huidig 2a-team, dat opgestart is in 2017, en 14,64 FTEQ omvat, heeft een stabiele werking. De uitvalsbasis is het UPC te Duffel, dat tevens als werkgever fungeert. Dit team behandelt psychiatrische crisissen in de volledige regio.

Zoals afgesproken zijn de huisartsen de grootste verwijzers. Meer dan 90% van de aanmeldingen verloopt via een huisarts, dit in tegenstelling tot de andere netwerken.

De laatste jaren zijn er ook verscheidene stappen gezet in verbinding met de diverse partners. Zo zijn er vanuit de versterkende maatregelen oa samenwerkingsafspraken gemaakt met het CAW Boom Mechelen Lier. Op vraag wordt er een urgent psychiatrisch consult voorzien te Mechelen voor sociaal kwetsbare personen.

De afgelopen periode is de bereikbaarheid van het 2a-team aangepast. Waar er aanvankelijk enkel hoofdzakelijk tijdens de weekdays tussen 8.00u-19.00u werd gewerkt is dit nu

aangepast. Elke verwijzer kan nu onbeperkt qua timing aanmelden. Zowel 's avonds als 's nachts is er steeds iemand bereikbaar. Patiëntbezoeken worden wel hoofdzakelijk tijdens de weekdays uitgevoerd. Een gebrek aan middelen is hierbij één van de redenen.

Vanuit de versterkende maatregel draagt het 2a-team ook bij in zijn maatschappelijke opdrachten naar eerstelijnsactoren. 2a is een actieve participant in de kruispunten. Een model dat in een meer “voorkomende” fase van het crisiszorgpad Emergo belangrijk is (<https://www.kruispunten.be/>).